

Meg jelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál ur. utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnyí fölvéteik's pontosan és jutányosan közlötök.

April elején kezdődő 1/2 évi példányokkal borítéktalanul 2 f. 40, postán 3 fr. 30kr. szolgálhat a' szerk.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország; magyar tudós társaság A' magyar gyárlpar 's a' csak most alakult gyáralapító társaság gr. Széchenyi Istvánól; Csatorna és vasút; Szatmár és Torna megyei közgyűlések; budapesti napló.)

Amerika (Oregon viszonyai rendeztetnek; tartományok folyamódásai bekebelesítés iránt'sat.)

Anglia (Zsidó-bíll; jövedelemadó körül módosítványok; O'Connell nyilatkozata a' krné látogatására vonatkozólag'sat.)

Franciaország (folyamódványok's adóügy a' párikamra előtt; újabb t.javaslat követelválasztásokra nézve.)

Olaszország (rendkívül zord tél; a' pápai kormány jószágot vesz; nyaktilóvali kivégeztetés; követségi ügy a' pápai udvarnál.)

Külföldi elegy.

Ertesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Magyar tudós társaság. I. Az academiának 1843d. tartott XIVdik nagy gyűlésében kihirdetett nyelvtudományi jutalomtételére f. hó 23ig, mint határnapig, öt pályamunka érkezett, következő jellegűk mellett: 1. Hirkoszoru nélkül meddő telek e' rövid élet. 2. Itt szent igazság ül a' trónuson, Repkényt az ész, kacsajt nyér a' bohócz. Vörösmarty. 3. Quis in tam lubrica et minus expedita via non interdum labatur. Scheller. 4. In der Tiefe wohnt die Wahrheit. 5. Multo labore constat ars dicendi. Quintilian. — II. Az ugyanakkor hirdetett philosophiai jutalomtételre két pályamunka érkezett illy jellegűkkel: 1. Felix qui potuit rerum cognoscere causas. 2. A' gondviselés az emberi nemet sem egészen függetlenné, sem épen rabszolgává nem teremtette. Tocqueville. III. Az 1842. tartott XIII. nagy gyűlés által kihirdetett természet tudományi jutalomtételre öt munka küldetett he illy jelmondatokkal: 1. Adatokat kérünk alázatosan! Nagy K. 2. C' est l'histoire naturelle de son pays, qu'on doit le plus étudier. Duméril. 3. A' természettudományok művelése által országunkban egy más országot idézendünk elő, 's így tudományos fáradozásaink által a' kettőztetett emberiségű holdog haza örökléteit fels. királyunk ápolgatása alatt kivivandjuk. Bugát. 4. Velum meum non elevabis. 5. Difficile est, fa-teor, sed tendit in ardua virtus! Et talis meriti gratia maior erit. — E' munkák a' t. társaság elibe terjesztetvén, a' jellegű levelek bontatlanul az academiá, a' mélt. m. elnök és Schedius Lajos tt. peeséteivel lepeesztelve a' le-véltárnoknak adattak által őrzés végett. A' kéziratok vizsgálatára pedig három három illető osztályi rendes tag bízott meg. A' száz száz aranyjutalmat, 's netalan el-határozandó másod, harmad 's több mellékjutalmat a' f. évben tartandó XVII. nagygyűlés fogja oda ítélni. Pest, mart. 26kán 1845. Dr. S ch e d e l F. titoknok.

A' magyar gyárlpar 's a' csak most született gyáralapító társaság.

III. Igen is; a' gyáralapító társaság legelső választmányi üléseiben mutatkoztak már olly symptomák, mint közelebbbrül érintém, mihez képest nemesek én látam, de a' választmányának nem egy tagja hasonlóul látta, hogy bizony igen is nagy bonyodalomba vágtuk a' fejszét, 's hogy egyáltalában olly elemekkel, mint a' millyenekből mi valánk szerkesztve, bármilly üdvös czélt annyi szövevény között érni lehetetlen volna. Engem, mint az érintett társulat alelnökét, főleg egy regensidea vezérlett, az t. i. "hogy a' részvényesek ne csak a' vállalatba fektetett pénzeiket ne veszítsék el, de minélelőbb minél több osztalékot is huzzanak." — Sok előtt ezen megjegyzésem fölöslegnek sőt egészen haszatalannak fog mutatkozni, mert maga magátul látszik értetődni, hogy közkereseti társaságoknál nem lehet az illető egyesületi ügyvivőknek más vezéreszméjük, mint a' részvényesi pénzek biztosítása 's minél dúsabb gyümölcsöz-tetése. A' gyakorlati élet mezején ez azonban más-kép mutatkozik, minthogy számtalan egyed nemesak a' politikai pályán, de az élet minden helyzetében, nem eselekszik mindig szoros meggyőződése szerint, de jobbra vagy balra tétováz, sokszor a' nélkül hogy tudná, a' mint t. i. őt erre vagy amarra ragadja pa-raucs vagy aura popularis, mellynek egyike olly zsarnok mint másika, csak hogy külön formákban. — Egyébiránt egyesületeknél szerzetem nem némi ta-pasztalást. Eleinte minden csak lelkesedés, 's leg-főbb szempont a' közjó ésa' haza érdeke. Alig per-gett le azonban hat hónap, vagy éppen egy eszten-dő: 's "mit kapunk, mennyia' dividend?" ez a' kö-

zónsleges jelszó. — Bármilly mellékes czélja legyen is ehhez képest valamely közkereseti társulatnak, mellyre szinte megengedem, hogy lehet okkal mó-dal némi tekintet, azért ki az érintett vezéreszmét szemből szalasztja, vagy valami mellékes czélhuk áldozza fel, ha választmányi tag vagy éppen elnök, az bizony soha nem fogta fel tisztét, 's helyesen ten-né, ha másban szerepelne; mert gyümölcstelen vállalat: rom, rom pedig az élet mezején ugyan milly egyenes vagy mellékes czélt mozdítva elő, kértem, ha nem azon intő, de sokszor olly késő és minden esetre szomorító tanulságot: "kezdj újra, de vigyázz jobban!"

A' társaságnak, melly engem egyik ügyvise-lőjeül szabadon megválasztott — 's bizony nem ki-vántam, de csak a' kívánatnak engedtem — egyenes hasznát mennyire lehet előmozdítani, volt e' szerint legfőbb czélom, legkomolyabb szándokom.

Milly nehéz azonban a' lehető legjobb szándék és megfontolás mellett is társaságok utján, mellyek szerkezete rendszerint olly költséges, nyereséget aratni: azt senki nem fogja tagadhatni, ki előtt az ebbeli közigazgatási kiadások ismeretesek, és ki egyáltalában nem akarja kérdésbe vonni, hogy szer-zés minden esetre sokkal nagyobb mütétel mint köl-tés, melly utolsóban a' szó minden értelmében olly kitünőleg jeles nem egy honi talentum.

Bár mire fogna is költeni pénzt az azon társulat ehhez képest, melly gyenge de beesületes vállaimmal is parancsolt — így okoskodám a' dologrul magam-ban — minden esetre bizonyos, hogy minél nagyobb töke gördülend össze, annál nagyobb gyümölcsözési lehetőséggel jár; 's pedig, mert a' gyenge tökét megemésztí az egyesületi regie, mellyet, mint egyes vállalkozóknál, elkerülni lehetetlen, és ez egyik ár-nyékoldala; midőn ezen elmellőzhetlen súlyt a' derék töke könnyen bírja, 's annál könnyebben, minél de-rekabb. Tehát előlegesen és mindenek előtt csak nagy töke !!!

Nyolcvaggy éppen már kilencz század óta ülünk itt, a' hol ülünk, 's néhány kis gyárt kivéve, bizony nem igen dicsekhetünk gyárakkal vagy éppen gyári élettel, sőt meg kell vallanunk, még nem is igen gondolkoztunk a' dologrul, és úgy szólván csak tegnap esszszant kedvünk e' miveletlen mezőt is megki-sértetni egy kissé. Néhány hónap előbb ntőbb tehát nem súly. Sat cito si sat bene. Ha szalmaláng az e-gész, ugy sem főzünk vele jó levest, és jobb, maradjon el; ha ellenben eserfatíz, nincs veszítve semmi, mert néhány hónap alatt el nem alszik az: 's ekkép minden idő, minden erő, minden munka előlegesen az egybegyűjtendő, vagy jobban mondva: egybekol-dulandó töke szaporítására fordítandó!

Igy okoskodtam. 'S ez volt oka, miért nem akartam én, valamint a' választmány többsége sem, elhamarkodni az igazgató megválasztását! 'S u-gyanis, mert nálunk minden pártokra szakadt, el-annyra pedig, hogy legtöbb pártján tul mit sem lát; 's ekkép, mivel lehetlen lett volna igazgatóul bárkit is választani, ki homlokán nem viseli párf színét, vagy kire egy rész nem ken illy színt: nemesak hogy nem mozdítá, de egyenesen csökkenté vala az igazgató-nak megválasztatása azon főczélt, a' vállalati töke öregbítését, t. i. melly leglényegesh szempont.

És ez volt azon legelső szírt, mellyen majd hajótörést szenvedett a' hullámokra boesátott kisedd gyári esónak.

A' minoritas másképp magyarázta az alapszabá-lyokat. És ez sekszor megtörténik 's nem lehet elle-ne kifogás. Hanem a' bajt az szűlte, hogy ezen mi-noritas — mi fájdalom, egy idő óta felette gyakran fordul elő — nem birt minoritasban maradni és meg-nyugodni, de e' helyett egyenesen az erőltetés me-zejére vitte ügyét, úgy hogy csak hajszalon füg-gött, miszerint a' gyáralapító társaság f. e. febr. 2án tartott közgyűlésében nem mondatott ki a' választ-mányi többség — ezen alig szülemlett kis magyar mi-nisterium ellen — mivel meg nem választá az igaz-gatót — az elveszített bizodalom votuma.

Minden előtt, kit a' dolog érdekel, ismeretesb

ezen magában felette nevezetes gyűlésnek hullám-zása, hogy sem azt most ismét elősorolnom szüksé-ges volna, melly gyűlést én azért tartok annyira ne-vezetésnek, mert kulesul szolgálhat: mennyire kell nekünk heves véru magyaroknak egyben másban még okulnunk, magunkkal szoros számot, és pez-s-gőségünknek zablat vetnünk, mielőtt megülhetési lehetőséggel rá vethetnők magunkat azon 'minister-responsabilitási' kedvencz paripára, mellyet nem egy fellengős hazánkfia ügyügyködék minélelőbb felkan-tározni számunkra.

A' gyűlés azonban, mint tudva van, legalább szemre elég simán végződött. Amde azért szomorú-sággal eltelve, én legalább 's velem tán több más, mi nem valánk képesek magunk előtt eltitkolni, hogy bizony ezen intézet is, mielőtt csak jóformán elha-gyá azon kikötöt, mellyből indult, hovahamarább hajótörést fogna szenvedni; mert tökéletes szabad-sággal választani és aztán Damocles kardját füg-geszteni az illetők fejei fölé, 's őket, mielőtt csak egy szerencsétlen peták gördült vala a' pénzszek-rénybe, jóvámehagyás tuskéivel koronázni és en-eas que, a' Pillwax-féle hősök által lepiszegetetni, ez bizony olly olla patrida, mellytől, ha a' szakácsok előbb meg nem szoknek, nem igen fog meghizni, egyébként bármilly nagy lelkesedéssel alakult részvénytársaság is.

A' választmányi ülések ez idő óta gyérebbe jár-tattak. Majd egyik majd másik színezet praevaléalt. Én rendszerint egy, néha két óráig váraoztam. E-j be jó és hasznos mulatság! Amde segélyért folya-modó projectans és vállalkozó viszont elég volt. Min-den újra tiz; ugy hogy az én fejem legalább mindig szédelgett.

Néha mikor elmentünk az efféle ülésekből — 's nem tudom ki mondta rólunk, de minden esetre nem rosszul mondta, hogy egyenként, mikor nem nyom nem zsibbaszt galeria, ha ugy'egyszerre egyyel szólnának velünk, igen okos, igen tractabilis em-berek volnánk — bizony egy sem volt azok közül, kik velem sincerisáltak, ki egyenesen nem vallotta vala meg, hogy bizony nem lesz az egészből sem-mi, és kár minden percz-'s minden garasért, melly ezen, mint állíták "a' világra már halva jött" vállala-tra fordítatnék.

Helyzetem, annyira felhalmozott foglalatossá-gim 's mindegyre gyengélkedőbb egészségem közt, nyomasztó kezdett lenni. Egy részről a' tett embe-rének neveztek, ki jól meggondol mielőtt kezd, 's öntözni könnyen meg nem ün, az egyesületek pályá-ján pedig kompetensnek dicserít még ollyas is, kinek szemében minden tettem tövis; más részről ellenben félig meddig olly szerepet játszám, mint pictus mas-culus, kinek szava hatástalan, sőt kiben csak bizni sem lehet, minthogy inkább saját mint a' társulat hasznát hordja szíven; mirül majd később.

Ily constellationok között, gondolám magamban, hol egy rész követel tőlem, a' másik ellenben sza-vamra nem hajt, sőt bennem mellékes czélt teszen fel, előre látható: minden esetre csak gáncs és korhol-tatás lehet sorsom, 's a' mi ennél sokkal több — mint-hogy ez a' közjóért csak el volna tűrhető — legki-sebb jót sem eszközölhetek. Miszerint bizony tán jobb volna kilépni, sőt megszüntetve a' ferdén indulat "kezdeni újra"; ezen utolsó pedig azért, mert nem a' jó időbeni visszavonulás, mikor idő és pénz még ugyszólván kézben van, önt fagyos vizet a' vál-lalkozó szellemre, de ollyasminek idő és pénzfecsér-lési tikkasztó hajhászata öl meg minden vállalkozási kedvet, miből elvégre rom keletkezik. Valamint gyári tekintetben éppen nem az a' feladat, hogy vala-mi szaporán álljon fel és szöjkék szembe, mert az illyes csak gyermekeket elégíthet ki; hanem hogy az, mi feláll, éppen olly hamar ismét össze ne dőljön, de e' helyett virágzó állapottal jutalmazza meg az illetőt.

Ilyféle aggodalmak- és gondolatoktul valék el-telve, midőn egyik választmányi ülésben Kossuth táblabíró urnak gr. Keglevich Gábor ő excellentiá-jához, mint a' társaság tisztelt elnökéhez intézett

szemponti hivatalnál,aspálya főpénztá-
szagató s. k.
igazgató s. k.
vásár jövedelme,
az izraeliták nem
ezetre
zi fűrdő haszon-
szónvételek kibér-
enni kívánók a' ki-
től 10 részt te-
nyévi haszonbért
vagy más egyéb a'
kétzerecen felé
felkészülve a' ki-
ezennel meghi-
3-3
kamara rendeleté-
szerint a' díogyó-
tartozó követke-
telek az ó-hutai-
kolczi mézsárszéki
csakával, nemkü-
esi uradalmi bolt
va hat következő
ra f. évi május 3án
kői lakban reggeli
ányos árverés ut-
i.
zók a' szükség-
ekkel ellátva a'
hivatnak. Egyébi-
k a' díogyóri ka-
ában, és a' más-
hivatalban megte-
3-3
híradás
zent képekről.
közönségnek ma-
sim 3dik's gazda-
, mellyek 9 rend-
s mások rézmetsz-
szerint Pesten
száz ezer pél-
fr. kr.
eszt pénz.
s arany — 24
áltó iz-
100 — 1 —
zok fe-
— 50
nyoma-
0 — 50
apiron) — 40
e ékes — 24
szines — 40
apiron) — 30
ztus és sz. Mária
krjával.
sztergomban a' f. t.
ushan), Tillmann
alulirt kiadónál;
f. t. helynökség-
velést szerkesz-
Sujánszky Antal
rnál. — Hogy pe-
ssek, bátorodom
knok urakat alá-
ezeket a' megyei
dni's ajánlani ne
is inkább, mivel
észt ez alkalom-
gyobb szorgalmu
enteltem. Eszter-
1845.
zópap 's mester-
2-3
ároly ur, ki e-
hadjani fényko-
att ismeretes kö-
megyétől bucsut
beni tartózkodá-
álltalában toron-
em tudatta; alul-
z baráti részvét-
int e' nyomasztó
éről miné'előbb
k. Kelt Szécsán
k. 16. 1845. Fidi-
3-3
26kán: 8' 6' 0''

's alább *) alatt látható levele olvastott fel.

Nem mondhatom, milly kellemetlen, milly vizsgálás benyomást gyakoroltak ezen sorok rám. Valóban még csak ez hiányzott a' dolog tökéletes összekeverésére!

Nincs időm 's nincs kedvem, legalább ez alkalommal e' levél bonczolgatásába ereszkednem, kivált mi annak udvariatlan és sértő részét illeti; annyit azonban a' gyáralapító társaság 's egyáltalában minden társulatok tekintetében még is elmondani szükségesnek tartok, hogy olly zavart felfogással, mint ezen levél tanusít, ha az általános, 's nem szorítkozik egyes individuumok elmebeli körébe, teljességgel lehetetlen, mikép egyesület és társaság igazi és nem mesterkelt, tartós és nem ephemer egészségre 's virágzásra juthasson.

E' levél írója azon botránykodzik meg leginkább, hogy mint ő mondja "korteskedéssel ment a választás!"

Már most, ha ez a' statutumok ellen volna, vagy legalább erre lehetne azokat magyarázni, esürnicseválni, hiszen akkor nem mondanék semmit, mert egyesületeknél, kivált számos tagbul állóknál, egyedül az alapszabályok képezik azon határokat, melyek közt a' részvényeseknek mozogni lehet de kell is. Minden, mi ezen kívül van, aberratio, gyermekes felfogás.

A' lelépett választmányi tag, a' felhozott igen különös levél becses írója, azonban nemcsak nem veszi az általa korholt események jogszerűségét kérdésbe, de egyenesen megvallván, hogy a' mi történt, teljes joggal történt, "a' magasabb szempontok, a' méltánylat sphaeráiba viszi a' kérdést," ő ki száz söt ezer alakban, mindig és ott is a' 'jogszerűség' tüzte ki egyedül salvifica iránytűül, mikor és hol a' magasabb szempontokat 's kivált a' méltánylatot, bizony mondom, nem lett vala káros és lehetetlen egy kissé szemügyre venni.

De így van köztünk sok a' mi prókatori levegőnkben. Ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes, a' mint t. i. egyik vagy másik illik jobban. Egyszer jogszerűség, másszor méltánylat, söt néha még, ha ezek közül egy sem illik, a' kor kívánata, a' fiatal óriás!

Egyesület, társulat, mint mondom — és ne zavarjunk össze minden ideát — egyedül rendszer-

*) Nagyméltósága Gróf Elnök úr! A' gyáralapító társaság tegnapi ülésében parancsolván velem Excellentiád, hogy a' szavazatszedő választmányban részt vegyek, ezen helyzetemnél fogva kézzel fogható alkalom volt tapasztalni, mikint tünnek az egyes tíz forintos igérvények birtokosai elő, kik az utolsó órákban termettek vagy természetek, annyira, hogy már a' tagok lajstromába sem jöhettek be; 's minden ilyen tíz forintos embernek kezében egy egy megbízó-levél a' szavazatra jogosított hölgyektől 'sat. olly szembetűnő irányzattal, hogy a' távollévők megbízó-levelei a' világért se adassanak olly kezbe, melyek magok is voksra levén jogosítva, az alapszabályilag felállított számbavétel szerint egy vagy más voksot elvesztenének.

A' dolog jogszerűleg történt, nem lehet ellene kifogásom; de vajjon tanácsos volt-e a' korteskedésnek, 's könnyű de visszatetszést okozó taktikának ezen nemét az egyesületek terére átvinni? nagyon kételkedem; már csak azért is, mert például én bizony csekély befolyású ember vagyok, 's nem is vágyódom semmi nagy befolyásra, de ha ezen példát követni akarnám, nem nagy fáradságba kerülne az egész társaságot despotizálnom, elég volna 22,000 pfrnt aláírás (mit pedig 3 nap alatt is könnyű volna teremteni), hogy a' 200 darab 100 ftos voksot, 200 tízforintos aláírásnak kezökbe adva, az eddig aláírt egész 175000 ftot örökös minoritasha tegye akárho. — Ez tehát nagyon veszedelmes példa, annyival veszedelmesebb, mert ösztönt ad arra, hogy 100 ftosnál nagyobb aláírásokon ne ügykezzünk; mert egy 1000 ftos aláírás csak 2 voks, de 10 darab 100 ftos, tehát szintugy 1000 ft., illy alakban 10 voks; ugy látszik pedig, hogy már a' voksokkali küzdés terére van tévesztve ezen, ezéljában olly szép egyesület; 's nagyon sajnálom, hogy ezen veszedelmes taktika (ki által, ki által nem? azt nem tudom 's nem is vizsgálom) olly férfiaknak megválasztásánál hozott legelőször divatba, kik bizony sokkal teljesebb mértékben megérdemlik az egyesület bizalmát, mintsem hogy illy választási taktikákra akár szoruljanak, akár azt kedvesen vegyék.

Én azonban bizonyossá teszem Excellentiádat, hogy olly példát, melyet kárhoztatok, utánozni soha sem fogok; de azt nem tagadhatom meg magamtól 's önértzetemtől, hogy olly egyesületnek igazgató választmányából vissza ne vonuljak, hol sok más egyebek mellett, még illy dolgot is tapasztalék.

Midőn tehát Excellentiádat alázatosan megkérném, méltóztassék lemondásomat elfogadni, 's engem többé választmányi tagnak nem tekinteni, egyébiránt kegyeibe ajánlott, mely tisztelttel vagyok Excellentiádnak Pesten február 3kán 1845. alázatos szolgálja Kossuth Lajos m. k.

básai közt foroghat 's kell forognia; és minél nagyobb számbul, 's ehez képest ceteris paribus minél heterogenebb egyedekből áll, annál nagyobb szükségé válik ez; mert ugyan ha minden tagnak discretiojára — mellynek foka minden egyedben olly annyira különböző — hagyatnék ezt tenni vagy azt abban hagyni, mint neki tetszik, nem világos-e, hogy ez által tökéletesen meg volna vetve Babel tornyának rendszere? Quod uni justum alteri aequum. — Ha megengedi a' rendszabály a' korteskedést, ez tán rossz. Ámde ha aztán korteskednek, nem azokat kell hibáztatni, kik ezt teszik, hanem azokat, kik olly alapszabályokat készítenek, melyek illyennek elejét nem veszik, azaz "megengedik." Mi nevetésesebb, mint saját pénze fölött tanácskozni a' dologhoz egy garassal sem járó, de azért teli torokkal éljenző és piszszogó hallgatók előtt — ej be nagy ironia vagy injuria a' mi auditoriumunkat ha a' H g a t ó k n a k nevezni, mert bizony sokat tesznek hallgatáson kívül — ámde ha ezt is megengedi az alapszabály, tessék, éljen kiki jogával. Egyik beviszi pajtását, sógorát, családját, 's éljenzet, piszszogtet: kiviszi tervét; fogja más, kinek se pajtása, se sógora, se családja, de ben a' vállalatban tetemesb pénze, 's bevisz 50 rendtartót (!) kikkel győz; fogja harmadik 's bevisz százat és így tovább; míg az alatt kaczag ármány a' bohó magyar fölött, és lesz gyárbul, egyesületekből egy nagy szappanbuborék, 's e' tekintetben is élénkbe tátong egy nagy fenék! —

Mind ezekről ha tetszik, 'bővebben,' csak hogy más alkalommal.

Illy körülmények közt — ha már a' jelesbek is, kiktől többet lehetett válni, így látják a' dolgot — reményem napról napra, söt óráról órára alább szállt, 's tisztán állott előttem, hogy bizony "oleum operam et pecuniam perdidit" fogna lenni a' gyáralapító társaság végfelvonása, mikor aztán a' választmányra 's kivált szegény fejemre, ki egy idő óta soknak szemében semmit sem tud tenni jól, végitéleti hanggal el fogna kiáltatni a' crucifige!

Szép kilátás, kivált minden héten tartandó nyári ülések után a' pesti langy-poros levegőben, mikor ez sem jó, az sem jó, és ha jó, néhány órával később jó 'sat. és egy ülés felbontja vagy megváltoztatja, mit más ülés tön 'sat.

Mind ez azonban tökéletesen még le nem vert lábaimról, mert remélni akartam: lecsilapodik az ingerültség, 's Isten segítségével valamit elvégre még is csak kifőzünk.

"Mit teszünk a' pénzzel, melly egybegördül"? Ez volt most, miután a' befizetési idő közelít, azon aggodalom, melly leginkább eltölté keblemet. 'Aggodalom' mondom — 's nem győzöm esudálni, milly könnyelműséggel veszik ezt annyian — mert minden administrationalis költséget levonva, illő nyereséget kiteremtteni a' részvényesek számára, bizony nem olly könnyű, mint azt sokan képzelik. Pedig ez aztán azon próbakő, melly siker és rom közt határoz; mihez képest azon előleg élvezett jó remény, mellyben nem egy vérmes olly kész osztolni, hogy lesz majd nyereség is, csak minél előbb felálljon valami, nem is egyéb, mint a' medvebőr eladása, mielőtt a' medve meg volna löve még.

Többnél több, jobbadán ismételten 's tehetetlen projectans és vállalkozók közt én is fellépék e' szerint, 's a' választmányának egyik ülésében, azon, magamban rég foganszott 's megért tervet mutatám be, mellyhez képest 150 ezer pengő forint alapra szándékozám állítani vasöntő-gyárt. És ehez a' gyáralapító társaság részéről, midőn össze fogtam vala kéregetni a' többi 100 ezer forintot, 50 ezer pengő forintot javaslék határozandónak.

Eleinte nagy kedvezésre talált eszmém, mellyben a' gyáralapító társaságot tekintve czéлом csak az volt, hogy 50,000 pengő forintja olly alapra álltassék, melly nézetem szerint, nemcsak biztosb, de jutalmazóbb is, mint sok más.

Később azonban némi, akkor még magyarázhatlan, de most igen magyarázható hidegséget tapasztaltam, kivált egy részről, az ügy iránt — ennyire hatott a' "mit mondanak" iránti aggodalom — míg egy ülésben jónak látám visszavonni az egészet, mi, kivált egy által különös megelégtüléssel fogadtattott, és szorgosan és szaporán a' jegyzőkönyvbe is iktattaték.

Más nap véletlenül az itt *) alatt olvasható

*) A' gyáralapító részvénytársaság eszméjét azon szegényenítő hiánynak eleven érzete szülvén, miszerint na-

circulare jött kezemhez, melly aláírás végett forgott 's melly által semmisített meg — és ez az aenigma kulcsa — hogy tervemet visszavonám; mert ha vissza nem vonom, alkalmasint a' legközelebbi közgyűlésben szőnyegre jő a' dolog, és én tárgya leszek a' legélmelygetőbb vádnak, melly emberre csak kenethetik!

Ej be sokat vétettem ezen híd és eme' gözhajók által! Még most sem szűnnek meg azok irányában rám a' legszenyesebb tendenciákat kenni!

A' vasöntő-gyárnak a' híd, a' gözhajózás 'sat. fogott volna tributariusként szolgálni, és nem viszont; mit azonban nem látott út vagy nem akart átlátni a' — — — — —. Ámde, minék igazoljam magamat? Efféle bemoslékozás — mit a' közjóért, mellynek szentelém éltemet, nevetve söt éldele türök, mert nálam olly számtalan kimondhatlan derekabb még rosszabbul járt — bizony nem érdemli meg e' fáradságot 'sat.

Elég az, hogy efféle körültem tornyosuló felhők közt, mikor előbb utóbb még is rám csapna a' villám, mitül ez esetben véletlen, vagy akarom hinni, 'baráti kéz' mentett meg, 'biz én eltökélém magam lemondásra, kilépésre.

Miket azzal végzek be: "Hogy én valamint a' legutolsó közgyűlés alkalmával nyilvánított leléptem következtében nem vagyok többé a' gyáralapító társaság alelnöke, ugy ezennel megszüntem a' társaságnak köztagja is lenni, folytassa bár haján fogva e' formákban minden esetre haldokló ügyét a' társaság, bár ne.

'S hogy e' szerint azon osztályrészen kívül, melly az eddigi kiadások fejében rám esik, én mit sem fogok a' közpénztárba fizetni, ha erre törvényes bírónem ítél, ki előtt azonban annak idejében majd felhozom okaimat.

Ha gyöngédtelenség keverte magát ügyünkbe, szőljon alapszabály, szőljon törvény.

Egyébiránt: távulról se haragudjunk egymásra. Bizony kár volna. Ha nem volt jól kisütve a' terv, süssünk mást. Fel fog kapni, ha igazán ütött már honunkra nézve a' gyárak óriája; ha pedig nem: egyesüljünk másra. A' munka ki nem fogy, ettül ne tartunk; de csak Istenért! ne patikázzuk a' nyomorék szüleményt, hiszen uton utfélen megvaljja egyenesen a' részvényesek legnagyobb száma, hogy vagy éppen nem fizet be, vagy csak azon rátáját fizeti, mellyre őt tán bíró ítelhetné, mi azonban hasonlólag csak az alapszabályokbul foly. Már illy előkészülettel 's illy közhangulattal, ugyan kérдем: lehet-e remélni sikert? Bizony nem! Készítsünk tehát e' helyett inkább valami újat. Ez jobban fog esni.

Egy kissé ki fognak nevetni, igaz. De ez, ha nem is kellemes, bizony nem árt. A' megismerés gyümölcse is keserűbb volt édenben mint az élvezet, de az emberi nemnek, ha amához nyúl — —

pi szükségünknek csak egyikét sem vagyunk képesek honi gyártványokkal fedezni, — igen természetes, hogy az alapszabályokat tervezőknek, a' hazai gyár és műipar fejlődését idegen iparűzők beidesgetése által is eleveníteni 's eszközteni volt főkép szándékuk; midőn tehát az igazgató választmány a' társaságnak egész évi pénzereje felett akkép rendelkezett, hogy 50,000 ezüst forintot a' gözhajózási és hidépítési részvényesek érdekében felállítandó vasöntő-gyára ajánla, — a' társaság czélját nullificálván, a' tervezők irányát nemcsak eltéveszté, hanem ohajtásainak 's reményüknek teljesedését valóssággal lehetleníté, mert azontul, hogy a' vasöntő-gyár és azon vállalkozók, kiknek érdekében ez felállítatnék, éppen nem szorultak a' gyáralapító társaság állérékre; most már ennek pénzereje első évre teljesen kimerítettvén, a' hazai fogyasztás és napi szükség érdekében felállítandó gyárakhoz bármí kedvező kínézesek és conjuncturák ajánlkozának is, részvéttel többé nem járulhat.

Hogy pedig ezen társaság czélja eredetileg nem volt 's nem lehetett csupán az, hogy pénzt jövedelmezőleg forgassa, 's hogy azt nem egyedek vagy társulatok hanem a' nemzet érdekében a' fogyasztás kívánatának megfelelőleg ohajtott befektetni, 's hogy végre nekünk csupán jövedelmezésre kiadandó tőkénk nincsenek, az alapszabályok 4dik §. 6dik pontjának utolsó ezikke helyes értelmzéséből is világos.

Azon mód továbbá, melly a' közelebbi közgyűlésben megkíséztett a' végett: hogy a' határozatok hozatalában a' tagok szavazata mellőztessék, erkölcsi kényszerítésnek nem csupán színét viselvén, hanem azt valóssággal gyakorolván is, miután látni lehet, hogy az igazgató választmányának eddigi intézkedései éppen a' főczél és irány paralyssatiojára valának kiszámítva, — 's az alapszabályok 19dik §nak már első alkalommal mellőzése is igen oda mutat, hogy a' választmány itt ott magát azoknak följibe helyezni jónak látja, — alulírottak a' társaságból kilépven, a' dologok illy helyzetében magukat kötelezettségben lenni nem ismerik.

— — tán üdvösh lett vala. — Többnyire az nevet legjobb izüt, ki utóljára nevet; és ezek mi fogunk lenni, ha a' helyett, miszerint csak akkor okulnánk, mikor már elfeésérünk időt, pénzt és munkát, most állapotunk meg, 's ollyasmire vetjük özsze vállainkat, mi ha nem fénylik is, egyegy biztos kövel erősíti nemzeti létünk talpkövé, melyre árássza adásit az Egek ura! Gr. Széchenyi István.

Csatorna és vasút. Nehogy az olvasó közönség a' „Budapesti Híradó“ f. é. 115dik számában megjelent „Ismét anyagi érdekek“ című 's az 1840ki „Railway Magazin“ra vonatkozó cikke által tévutakra vezetessék, hol kiemelve a' haszon, mely hajózható csatornák által a' szerfelett nagy költségű vasutak irányában Magyarországra háromolhatnók, 's mely szerint Angolországban egy mérföldnyi csatorna-készítés 4,000 font sterlinget alig halad meg, míglen minden mérföld vasut 4000 fontnál jóval többbe kerül; és szintugy a' csatornák tiszta jövedelme 2%re, a' vasutaké pedig csak 7%re rug: kötelessége minden szakértőnek illy esalékony oldalról előadott 's ennél fogva bizonytalan adatokat a' közönség előtt már csak azért is fölfedezni, hogy egy részről illy vállalat részvényesei hamis adatok által elesábitatva bizonyos veszteségtől megóvassanak, részint pedig, hogy illy építkezések nem sikerülte által a' tudomány-kifejlettség jelen foka ne gyanusittassék.

Hogy mindazáltal ezen adatok tisztán állíthatassanak szem elé, kívánatos mikép mindenek előtt a' fenidézett távolság és készítési költség minden következő adatokkal együtt a' köztünk divatozó mértékben és értékben fejeztessék ki, 's minthogy egy angol mérföld 848 bécsi ölet, egy font sterling pedig 9 ft. 25 kr. tesz ezüst pénzben, a' fenebbi adatoknál fogva egy posta-mérföldnyi, vagy is 4,000 ölnyi csatorna-készítés 177,670 pftba, ugyan-illy távolságnyi vasut pedig 1,776,700 pftba vagy is tíz annyiba kerülne, mely különbség sokkal szembezőbb, hogysem az olvasó figyelmét elkerülhetné. —

Bár nem ismerve a' forrásokat, melyekből a' „Railway Magazin“ 's ennek nyomán a' „Híradó“ 18 csatorna 's ugyanannyi vasut említett adatit meríté, 's ismérten ezek özszeállítás irányzatával, — noha ezt a' részrehajlás, melyel magok a' technikusok csatorna vagy vasut iránt inkább viseltetnek — eléggé gyanúttatja: ugy hiszem nem hibázom, ha ezen adatok valóságát kétségbe vonom, minekutána „Huene de Pommeuse“ című 's 1822-ben megjelent munkának csatornákat tárgyaló kivonatos jegyzékéből, valamint „D'Rees's Cyclopoedia“bul világosan kitűnik, hogy az említett 18 csatornára e' munkában vonatkozó adatok a' „Híradó“ adatitól lényegesen eltérnek, minek igazolására, hogy csak néhányat említek: az *Ashton-Oldham*-csatorna kiállítás költsége mintegy 66,000 pftal, a' *Barnsley*-csatornaé 172,900al kevesebbe; ellenben *Chesterfield*-csatorna 95,000, *Staffordshire*-csatorna 104,500, 's végre *Cromford*-csatorna 323,000 pengő forinttal került többé mérföldenkint.

Az előadottakból, ugy hiszem, bátran következtethetni, hogy ha az említett 18 csatorna költségvetésébe ezen több és kevesebb befoly vala, a' fenebbi különbség kevésbé leend feltűnő, 's az ugyanott kihozott 177,670 pftnyi költség mérföldenkint jóval magasbra rug vala. — Ha ezélünk volna: mérföldenkint mennél kisebb kiállítás költséget kimutatni, ezt 177,670 ftról 131,401 ftig is csökkenthetnők mérföldenkint, ha az említett két munkában foglalt legrövidebb 's legolcsóbb csatornák készitési költségét vennők sinórmértékül, ollyakét t. i. melyek hossza 1/4—9 mérföld közt lebeg: csak nem szabad itt feledni, hogy e' csatornák kedvező téreken vonatvak 's kevés akadályra találtak, 's hogy ezekről a' következtetés nagyobbakra vagy is a' *minori ad majus*, főleg mi a' készitési költséget illeti, annyival is inkább hibás lenne, minthogy csatornatervezetben a' valódi költség csak közeli-tőleg is alig határozhatatik meg, mint ezt a' tapasztalás legtöbb illetén vállalatnál elég sajnosan mutatá. Epen így lehetne ellenkező nézetektől vezéreltetve ugyan a' fenebbi két munkából kihozni, — ha Angolország egyedül legköltségeseb 's 3 mérföldtől 20ig terjedő, számra mintegy 20 csatornait vennők számításba, — hogy egyegy mérföld csatorna-készítés költsége általában 915,141 pftba rug, miből kitetszik, hogy a' legkisebb 's legnagyobb

kiállítás költsége közt sokkal lényegeseb a' különbség, hogy sem az figyelem nélkül hagyhatnók.

Ha tehát a' technikus, főleg olly országban, hol csatornák ritkán készülnek, 's ennél fogva költségük kevésbé ismértes, csak közelítő költségét akarná is meghatározott bizonyos távolságnak kiszámítani, minden szélsőséget kerülnie kell; itt csak a' többé kevésbé kedvező tér tekintetbe vételével fog a' két szélsőből középszámot vonhatni. E' középszám az említett két munkából kivont 70 's néhány angolországi csatorna özszevetéséből mérföldenkint 395,600 pftba rug, mi híhetőleg szilárdab alapul szolgál a' 177,670 ftos költségvetésnél; ugyanezt bizonyítja az is, hogy ezen özsze *Gerstner* és *Girard* adatival inkább egyeztethető, kik közül az első Angolország 20—24 lábnyi fenékszélességű nagyobb csatornáinak költségét egy mérföldnyi távolságra 350,000 pftba, az utóbbi pedig az ugyanott létező kisebb csatornákat 304,217 fra teszi. E' háromféle költségvetésből Angolországban a' közé pár mérföldenkint 350,000 pftban állapodnók meg, mi által az 1:10hezi feltűnő arány kedvezőbb lesz, 's fog állani, mint 3:10hez, mi mellett még meg kell jegyezni, hogy az eddig kimutatott költségvetések csak aránylagos számításnak tekinthetők, minthogy Angolország, pénzgazdaságánál 's az ez által föltételezett építési áraknál fogva a' continens bármely tartományával egy sorba nem állíthatatik, mely aránylagosságot eléggé mutatja az, hogy ott, nem tekintve az építési-szerek bizonyára nem csekély árát is, egy közönséges kézimunkás napibére ötször nagyobb az itteni napszámos bérenél.

Ezenoknál fogva 's minthogy a' feljebb elősorolt csatornák közt több ugynevezett „gazdaságos“ találkozik, mely nagyobb hajók vitelére elégtelen, nem lesz fölösleg olly középszámokat fölhozni, melyek a' continensen készült csatornák költségeikből kitűnnek, így p. o. Franciaországban *Navier* után a' 31—32 láb fenékszélességű első osztályu csatornák készitési költsége minden hozzá tartozó építkezésekkel mérföldenkint általában 428,000 pftba került, hol 34 kr. napibér mellett 7—8 lábnyi mélységre e g y e d ű l a' kiadás költsége 80,000 fra rugott, mit a' m e l y e b b á s á s néha 120,000 fra is szőktetett; továbbá éjszaki Németországban *Crelle* szerint nagyobb csatornáknál a' kérdéssé középár 420,000 fttban állapítatik meg 's végre Bajorországban a' legújabban létesült duna-maini csatorna 31 láb fenékszélességgel minden hozzátartozó építkezéssel mérföldenkint 315,000 fttba kerültnek mondatik, hol egyedül a' kiadás költsége 5—7 lábnyi mélységnek körülbelül 72,000 fttal van számítva.

Az előrebocsátott számokból kiviláglík, hogy 30 láb fenékszélességű nagyobb csatorna elkészítésénél 6 láb mélység mellett 's kedvező téren egyedül a' kiadás költsége 80,000 fttal meghalad, mihez ha még a' zsilipek, hidak, vízbocsátók 's egyéb építkezések számíttatnak, melyek kisebb nagyobb mértékben egy csatornánál sem nélkülözhetők, özsze költségé egy mérföldnyi csatornának 380,000 pftban állapíthatatik meg, mely özszege epen nem túlzott, ha tekintetbe vétetik minden nehézség, melyel közönséges csatornákészítés terhelve van, 's hol a' beruházott tőke kamatja a' csatorna használhatóság elvész. — Mint feljebb láttuk, a' csatorna és vasut közti költségarány 1:10ről 3:10re csökkent, sőt ezen arány kedvezőbb is leheté, ha az említett 18 csatorna, 's ugyanannyi vasut özszevetésében a' legköltségeseb vasutak elmaradnak, millyen a' *London-Brightoni*, *Great-Western*, *London-Birminghami*, *Liverpool-Manchesteri* 's több egy éb, melyeknél egy mérföldnyi vasut-építés általában a' 2,390,000 fra rugó rendkívüli özszeget haladá meg; mi igen is elmaradhatott volna, miután a' 18 említett vasut közül több harmadánál a' legköltségeseb sorába tartozik, míglen a' nevezett 70 csatorna legnagyobb része csak mérsékelt költséget okozott. — Nem tekintve az eddig mondottakat, az említett 1:10hezi arány még azon okból sem vétethető sinórmértékül illynemű építkezéseknél, mert Angolország legtöbb csatornáinak készitése sokkal korábbi időszakba esik vissza, mint a' vasutaké, midőn még a' pénznek 's következképen a' munkabérnek is lényegesen csekélyebbnek kelle lennie. Ezenfőlül a' versenyzés és az utasok által mindinkább tett igények a' vasutépítést utóbbi időkben annyira megdrágíták, miszerint nem esudálhatni, ha a' *London-Brightoni* vasut mérföldenkint — alig híhető! — 2 1/2 milliónyi költséget nyelt el.

Hogy az előre bocsátottak után Magyarországra nézve egy lehetőleg hiteles arány-számot lehessen meghatározni, szükségesnek tartom a' continensen létező vagy létesülő vasutakat figyelembe venni, 's olly tekintélyeknek adni hitelt, melyek e' részbeni tudósításokat bocsátának közre. Így Franciaországban *Seguin aine* szerint 1833ról a' *St. Etienne* és *Lyon* közti 7 1/2 mérföldnyi hosszú vasut felépítése 6,000,000 pftal többé 's így mérföldenkint 800,000 fttba került, mely magas árt nem kevésbé nevelé a' 15 tennel, melyek leghosszszabika 800 öl.

Továbbá *Roanne* és *Andrézieux* közt a' 8 1/2 mérföldnyire terjedő, darabonként egy nyomu 's jobbara kedvező területen vonuló vasut az 1836ban Párisban megjelent *kormányi jelentés* szerint mérföldenkint 247,000 fttba került.

A' részenként már kész „Nordbahn“ költsége hírlapi tudósítások szerint mérföldenkint 347,000 fra rug.

Németországban *Crelle* a' kétnyomu vasutak költségét mérföldenkint 286,000 fttban mutatá ki.

Végre a' pest-pozsonyi vasutnál a' főköltségvetésben minden egyes mérföld elkészitése 243000 ftra számíttatott, mely özsze az alábbi számításban kétszeresen vétethetik föl, ha az gőzerőre építetik, minden vonatkozás nélkül a' vállalatra.

Innen kitetszik, hogy félretéve minden egynyomu vasutakat, hol csak lőerő alkalmaztatik, 's hol csak egy mérföldnyi távolság készitése 120,000 pftot alig halad meg, a' gőzerőre alkalmazott kétnyomu vasut készitése mérföldenkint általában mint egy 433,000 ftra rughat, mely özszege epen nem tetszethik csekélynek, miután *Tredgold* szerint egy illy gőzerőre alkalmazott vasut mérföldje általában 236,000 pftjával számíttatik, szintugy egy 1836ban megjelent röpiratban, mely a' Lyon és Páris közti vasut tervezetét tárgyalja, egyegy mérföld költsége 350,000 pftal vétett föl.

Ha nagyobb biztosság okéért e' két csak tervezett számot számításunkban bár kétszeresen vesz szük is föl, 's ezt az előbb említett közép költséghez csatoljuk, ebből 535,000 fttnyi költség fog általában egyegy mérföldre esni, mivel még a' vasutak legnagyobb elleni is beelégedhetnek.

Ebből következik, hogy nagyobb csatornánál 's gőzerőre alkalmazott kétnyomu vasutaknál a' költség aránya állni fog, mint 380,000:538,000-hez, vagy körülbelül mint 1:1 1/2hez; mely arány egyenlő térkörülmények közt inkább meg fog állhatni, és mint illyen a' kezdetben említett 's csatornákra nézve igen kedvező 24:7hezi arányt megékökenti. Különbön ezen arány epen nem zár ki egyéb lehető számtalan arányt, mely előfordulhat, ha két határozott pont között a' csatornára csupa kedvező, ellenben a' vasutra nem kedvező térbeli körülmények folynak be, és viszont; mely körülmények ismétlése itt fölösleges, miután e' tárgy több jeles munkában ki van merítve. —

Befejezésül legyen szabad itt még a' csatornák és vasutak érdemei tekintetében említenem, hogy noha a' vasuti szállítás a' csatornai szállításnál mivel sem kerül többé, sőt néha kevesebbe, mint ezt Angolországban láthatni, főleg hol régiebb csatorna mentében vasut építetett, 's hol azon tekintet, mely a' sebes szállításra fordíttatik, ezeknek becsét igen növeli: mindazáltal Magyarországnak, hol az ólós szállítás a' nyers termékek értékesítése miatt sokkal lényegeseb a' sebes szállításnál, ugyanazon térkörülmények közt a' csatornák elsőseget érdemelnek a' vasutak fölött, miután Angolországban és Amerikában is bebizonyult, hogy az utóbbiak nehezebb tárgy, mint buza, épület-és tűzifa, kövek 'sat. szállítására alkalmatlanabbak a' csatornáknál; és itt áll azon elv: „*habár lassabban de sokat, mint sebesen és keveset szállítani*“ minthogy ez utóbbi ritkán is kamatoz annyit mint az első. — T. K.

Szatmármegyei közgyűlés (mart. 4. 5én.) Olly megyében, hol erős pártok évek óta küzdik az élethalál-csatát, a' tanácskozások mindig bizonyos éles szint viselnek, melyet koránsem a' tárgy fontossága kölesönöz, sőt inkább nagyobbbszerű kérdéseknél legkönnyebb az állapotás. Egyébiránt hála — a' legőszintébb, legmelegebb hála — kir. biztosságunknak, mert hogy Szatmármegye közgyűlése a' legvadabb kitérészeknek többé nem színhelye, hogy a' kölesönös pártgyűlölet jelenségei jobbadán elenyésztek 's csak a' pártok tulnyomósága körüli féltékenység élesíti még tanácskozásinkat, egyedül

veté baloldal-
azonban a fő-
ykifakadással
ró tette felett.
lal, 's lett vol-
enszólása 's a'
a silapítja, a'
telül több adó-
kben többen is
mentességüket
stván a' pisz-
hol bírnak a'
kules szerint
a' példa adva
X.
22kén: Tor-
avában tart-
rak nyilatko-
az határozta-
ése alkalmára
alispán azon-
etni; azonban
tízve volt év-
vel érkezvén
nkább nem le-
az országos
ességét szen-
különböztet
külön
tett évnegy-
t mind a' kö-
Mondott na-
számmal, mind
y 24 helység-
elnök alispán,
mozdítás mel-
eg; ezt követ-
gy. működését
követ általi
gy még nem
zott, de az is,
hilly kevés sí-
királyi elő-
— ha az or-
tartoztatását,
nybe, hanem
övökör gond-
vet adá álta-
zággyülésnek
képen kiemel-
esség 's köz-
totott törvény-
zethez mérve
gygyülés ren-
az alsó tábla
t, különböző
mellyet a' kö-
nyik jegyző ál-
a rekeszte be.
gy példányát
hlyben a' tör-
vekre eszköz-
de mi sajno-
t hasonló gon-
en pedig me-
ar nyelven í-
m levén, fel-
nácshoz érte-
példányokra
mivel azokra
tjük; mellyek
n, voltak kik
szükségesnek
oztaték, hogy
ység számára
vény nyomán
alasztatása e'
ndező levél í-
kákra fordít-
ottságok kül-
örvény kelet-
s házasságok
de köztudo-
gabírói hiva-

vetkezők: a' helyt. tanács a' közös irányu 's mások
kárára czélzó egyesületek felől, azok alapszabályai
felküldése mellett, tudósítást kívánván, megírtni
rendeltetett, hogy meggyékben az intézvény értel-
me alá vonható egyesület nem létezik; az eperfák
tenyésztése tárgyában a' szokott tudósítás sürget-
tetvén, az e' részben legújabbán tétetett intézkedé-
sünk feljelenettni határozatott; továbbá még 1817-
ik évben az éhezők számára kölcsönözöttetett pénz
hátralevő részének lefizetése hagyatván meg, telje-
sítése elrendeltetett; árvegyeci éhezők számára,
a' nevezett megye is megkeresvén bennünket e' vé-
gett segedelem - gyűjtés határozatott, hamarabbi
siker végett a' gyűlésben aláírási iv indítván el,
arra azonnal 25 — 30 pengő forint körüli összeget íra-
tott alá. Ugyan folyó közgyűlésre ismét két rendbeli
folyamodása érkezett le felsőbb helyekről azon már
sokszor fenytve volt Mikó nevezetűnek, kinek ne-
vére kiadva volt nemesi bizonyítványt Zemplény-
vármegye, mint hamisat, megsemmítette; jelesen a'
nm. kancellariátul, bizonyos vád ügyében hozatott
elmarasztaló ítéletnek a' kir. tábla általi megvizsgál-
tatásáig szabadságban hagyatása; a' helytartó ta-
nácstul pedig említett nemesi bizonyítványának le-
tartoztatása 's némelly tisztviselők általi üldözete-
se tárgyában; melly panaszai ámbár köztudomás
szerint merőben alaptalanok, mindazáltal az intéz-
vény értelmében az illetőknek nyilatkozás végett
kiadattak, a' mennyiben pedig az egész törvényszé-
ket is méltatlan vádakkal illeti, minden a' nevezett
egyed számos kihágását 's többszöri elítélését
tárgyazó okiratok kikeresztetése megrendeltetett,
h o g y azokból említett panaszainak alaptalansága
följelenetthessék.

Hont vármegye a' Matuska eperfa-tenyészté-
si és selyembogár-kezelési munkáit ajánlván, azok-
ból részint aláírás, részint a' megye részéről meg-
rendelés útján több példány megszerzetése ere-
dett; Szepes a' keblében országgyűlés alatt elkö-
vetett horasztó katonatiszti kihágást adván tud-
tunkra, jövő országgyűlésre följegyeztetett; Zala-
megye rendkívüli országgyűlés iránti felírását pár-
tolasunkba ajánlván, minthogy ránk nézve az or-
szággyűlési költségek viselése szerfelett nyomasz-
tó, ámbár a' sok teendő halasztása káros létét mi is é-
rezzük, tudomásul vétetett. Valóban nem is lehet
nyomasztóbb helyzet, mint a' miénk 's más kis me-
gyéké, kik azon szomorú alternatívában vagyunk,
hogy minden, bár igazságosnak hitt, új terhet visz-
szautasítunk és így a' hon kifejlődését akadályoz-
tatunk kell, vagy a' már most is aránytalan ország-
gyűlési terhet elviselhetlenné lenni engednünk! O sz-
tó igazság! mikor jó el a' te országod?

Nádor ő fensége a' Buttler-alapítványféle, me-
gyénk rendelkezése alá tartozó 399 ft. 56 kr. szülő
nyugtatóványt küldvénle, egyszersmind felvétetett
azon választmány jelentése, melly e' tárgyban az é-
rintett alapítvány mikénti használása 's jövődöre
szolgálendő kezeltetése iránti javaslatételre vala
kiküldve; 's mivel a' megye az első választásnál olly
hiedelemben vala, hogy az alapítvány szellemében
csak egy ifju nevelésére fordíthatatik az érintett a-
lapítvány, 's ezen nézetből az egynek adatni hatá-
rozá, az a' még hátralevő két évig meghagyatni ren-
deltetett; jövőre azonban a' választmány négy ifju
neveltetésére fordíthatni javasla; de az ez iránti ren-
delkező elhalasztatott. Berchtold kassai osztály-
vezér egy nádor huszárnak többszöri szökés miatt
6 évi várrabságra lett íteltetését német nyelven í-
rott levélben adván hírül, a' helyt. tanács a' katonai
rendnek a' törvény-megtartásra leendő utasítására
eszközlése végett, megkéretni határozatott. Az or-
szággyűlési követekkel Pozsonyban volt hajduk,
országgyűlés alatt napidíjaikon kívül hajdúi fize-
téseket is kérvén, erős ellenzék mellett is azon ok-
bul hogy az alatt sem szűntek meg hajduk lenni, a'
kért fizetés a' házi pénztárból kirendeltetett. Sze-
gény házi pénztár! mikor fogunk felettéd kimélete-
sebben rendelkezni? Az adós bíráknál levő tartozás
behajtása iránti intézkedés is szóba jövén, annak
szigorú behajtása rendeltetett; pedig a' kik már ma-
guk meghaltak, 's maradékaik nem okai az adósság-
nak, — ezekre nézve némi kimélet nem ártott volna;
mert a' nagy szigorúság miatt sok háznép jutand te-
hetlenségre, vagy boldogabb időben kellett volna e'
tartozásokat behajtani. Békesmegyei főorvos Tor-
mágy Lajosnak a' himlőoltás ismétléseiránt készí-
tett javaslatára az határozatott, hogy ha a' helytar-
tó tanács rendelni fogja, akkor a' szerint cselek-

szünk. — A' nemesi javak őszveirására szolgáló ut-
tasítás némelly pontjai felett észrevételeket ter-
jesztvén el az őszveirók, ezek folytában a' kopár
sziklás helyek az erdők között kihagyatni, ugy-
szinte az urbéri fahasznalat terhe alatti erdők az e-
zekül mentes erdőkül megkülönböztetve beírtni
rendeltettek, az utóbbiak jövedelme felényivel e-
meltetvén fölebb. Végre előkerült egy 10 évig pénz-
tárnokoskodott egyed elleni elmarasztalások felvi-
lágosítását tárgyazó jelentés, melly szerint kitűn-
vén, hogy az említett egyed ellen, egyéb pénztári
marasztalásokon kívül, egyedül a' házi 's hadi pénztár-
ak részire már eddig is 1683 ftra pengőben rug
a' végső elmarasztalás, tehát ennek bevétele a' me-
gyében találtatóbirtokán kezdve megrendeltetett. —
Gyűlésink jellemzése tekintetében annyit monda-
tok, hogy azok igen hoszszadalmasok kezdenek len-
ni, némelly egyedek beszélési viszketege 's néha
a' dolghoz sem tartozó tárgyakra kitérőngése miatt;
törvényszékeink is sok drága időt töltenek el a' pe-
rekbeli hijányok keresgetése 's azok pótlása feletti
rendelkezéssel, — mi miatt a' perek vizsgálásában
nem messze haladhatnak.

L. M.

Budapesti napló. (Mart. 30kán.) A' dunai jég már
esakugyan végkép eltakarodott, 's élvezetet nyújtott e'
nagyvárosi látványkedvelő népek, melly a' legeseké-
lyebb tüneményre is sergenkint tódul össze. Halálos sze-
renesétlenségéről, mellyet a' megszaggatott vagy torlado-
zó jég okozott volna, nem tudósítottunk; jégmenetkor a-
z azonban sajátos jelenet fordult elő: egy telt ladik át-
evezeskor nagy jégtáblába ütődvén felfordulással fenye-
gető a' benlevőket; mire egy megijedt ember kiugrott, 's
habuezkoltában a' víz sodra által ragadtatva kapaszkodott
a' jégtáblára 's le-lebukott, utóbb reá felhatolván hol meg
megállt, hol megiramodott rajta, végre nem látván menek-
vést, lekuporodott és segélyért kiáltozott; 's esakugyan
visszatért érte a' vészmentes ladik, 's megszabadítá a' két
parton álló sokaság örömeire. — Egy más legény, ki miután
sokáig készült a' Dunában megfürdeni, végre nagy esü-
törtöki délután egyik halpiazzi ház 2ik emeletéből ugrott
ki a' térkövezetre, 's buktával majd az alatti favágót is a-
gyon ütö, ki csak előbb a' házfedélről lezuhant hófuvattól
szökent félre. A' szerencsétlen karját zúzta össze, 's
midőn lakján néhány percznyi oszméletre jött, keze hol-
létét kérdezte; azonban az orvos jóslata szerint, mivel a-
gya egészen szétázódott, kevés idő múlva megszűnt élni;
tette okát senki nem tudja. — Az igenis korán helyre
szállított uszókiskolát erőszakosan mozdította tova az ára-
dozó víz, mintegy meghoszvaldó magát nyári izgató ter-
hén; azonban u s z a s mégis lesz 's különösen némellyek
észrevétele szerint ez idén talán a' kereskedők gyakor-
landják benne leginkább magokat. — Feldunai sógoraink
enyelgő állítása azért takarodott az idén olly későn és
nehezen a' dunai jég, mert a' magyarok nem bocsátják,
mivel ugymond az nem h o n i. — Szerzetét viszhang-
zik egy budai becsületes tisztviselő híre, ki mint mond-
ják sokak boszuságára, komolyan ballag az igazságos
mérték útján. — Nem rég egyik városunk mesterpolgárai
ezéhbiztos okokkal készítették a' nemzetiség érdekeit
megviselendő újdun lapokra előlegezni, 's a' tett nem
lön süketelen, pedig rájuk nézve sokkal czélszerűbb lenne
az ipar-képviselő lapokat gyamolítaniok. — Budán a'
rácz-városban hölgyek ápoló keze alatt kisededőv intőzet
létesül; mi ismét csak az által is élesíti örömlök, hogy
az emberi kifejlődést szorgalmazó mozgalmak élén több-
nyire azokkal találkozunk, kiknek adatott a' bájerő min-
den jónak magvait kiesírathatni. — A' nemzeti színház
is új díszben mutatkozik új éve föltünésén; benne szép
változások történtek nagy lét alatt, 's bár nem olly sok
mint előre trombitáltatott, de kényelem és izlés tekintet-
ből helyeseltetők; első alkalommal nemzeti darab játsza-
tott, 's a' 'Két Baresay' most is szilárd magyar becsü-
telességgel állott meg a' színen. — Weisz ur társaival rak-
tárt készül kiállítani, mellyben a' honi ipar minden termé-
kei legenyek megszerzethek, 's a' terv és czélszerű in-
tezkedés már is többet foglalkodtat. — A' husvét másod-
napján sz. Gellért hegyén tartatni szokott népmulatság ez
alkalommal továbbra halasztatott, mert az idő kellemet-
lensége hóborította ősz hegy és esipős idő nem igen esal-
haták Emausba vándorlásra az oda sovárgókat; néhány
jókedvű mégis felvászorgott, 's a' hótarkította lejtőn hús-
szellő 's egy kis permetegben részesült. — A' német szin-
ház - díszítésben fáradozók közül egy munkás 4dik eme-
letről lebukott 's nem sokára végbuesut von e' világ szin-
padátul. — Hajóhidunkon dolgoznak, a' gőzhajók ma kez-
dék meg pályájokat mind az al mind felunán.

A m e r i k a.

Febr. 3án a' képviselők házában azon bill, melly
Oregon kerületét az egyesült státusok közé felvé-
tetni javasla, 140 szóval 54 ellen elfogadtatott; tár-
gyalás közben több módosítvány adatott elő, mel-
lyek vitatásukkor az angolok 's ravasz polit. jok ellen
elkeseredett nyilatkozatok hallattak. Oregon vidé-
kén az angolokkal 1818ban kötött szerződésnél
fogva a' rabszolgotartás tiltva leend; mivel azon-
ban a' szerződésben záradék is van, melly szerint
bármelily fél a' szerződés kötelezcei alól fölmen-
tethetik, ha eziránti akaratát 12 hóval előbb tudat-
ja, ennél fogva sokan ezen záradékot használni a-

karják, 's annak teljesítésére az elnököt felszólít-
ják. — Oregon-vidék felvételét tárgyazó bill más-
nap a' senatusba vitetett át, hol félrevetetését re-
ménylik. Texas bekebelesíttetését tárgyazó bill még
folyvást tárgyalatlanul heverott. Mind két házhoz
folyamodványok ny u j t a t t a k, mellyek uj Braun-
schweigot és Canadát bekebelesíttetni szorgalmaz-
zák, egyszersmind kijelentik: hogy az éjszaki e-
gyesült státusok Texas bekapcsolatását csak ugy
ismerik el, ha Canadára is hasonló határozat hozatik.
Foster és Baghy keményen ostromlák ezen folya-
modványokat, mint mellyek a' törvényhozás felségét
neveltséges játékká akarják aljasítani. — Pennsylv-
ánia februári kamatit kifizette, az előbbi ellenkező
hír tehát nem valósul; kedvező fordulatát a' pénz-
ügynek Philadelphia álgulövésekkel üdvözlé.

B r a z i l i a j a n. 15én: A' császár személyesen
nyitá meg a' kamrákat. A' trónbeszéd a' császár
fájdalmát jelenté ki, hogy testvérét egészségi gyön-
gélkedése miatt egy évig nélkülöznie kell. Az alag-
vasi nyugtalanságok a' hadsereg bátorsága által fé-
keltetvék, 's remény van, hogy a' san pedroi és rio-
grandei zendülések lecsendesíttetnek. A' külhatal-
makkali viszonyok megnyugtatók. A' birodalom ipar-
állapota a' kormány és a' kamrák figyelmét igénylik.

A n g l i a.

A' mart. 10kei felsőházi ülésben a' zsidó-bill
másodszor olvastatott; egyszersmind a' polgári hi-
vatalok elválalásakor mondatni szokott esküformát:
„keresztény hitemre fogadom“ mivel ezen szavakra
az izraeliták nem eskethetnek, eltörleendőnek javasol-
ja. Hasonló javítás indítványoztatik a' quakerok és
más vallásfelekezetűekre, kik szokásos hitletétel
helyett egyedül „becsületökre“ fognak nyilatkozni.
Szintezzen napi alsóházi ülésben a' jövedelmi adót tar-
talmazó t. javaslat iránt két rendbeli módosítvány té-
tetett; első (Buller képviselő) 240 szóval 112 el-
len, 's így 128 többséggel, a' második (Miles) 196
szóval 92 ellen, azaz 104 többséggel félrevetették.
Mart. 11ki alsóházi ülésben Palmerston felszólításá-
ra Peel nyilatkozta, hogy Angol és Francia-
ország közt a' laptai ügyekre nézve legszorosb e-
gyetértés vagon; mindkét hatalom egyesületen tö-
rekszik az ellenségeskedő állodalmakat bekérezni.
A' dublini legközelebb repeal-gyűlésen O'Con-
nell ismét Victoria királynénak irlandi látogatását
emlité. „Mi, mond az izgató, fels. királynénkat a' sze-
retet és ragaszkodás azon páratlan nemével fogad-
dandjuk, melly a' leghívebb irlandi kebeltől kitelhe-
tik, 's ezért nem is fogjuk ő fölségét a' repeal kívá-
natának elősorolásával mulattatni. Ő fölségét egy,
vagy több ministere kísérendi ez ország megtekinté-
sére; ajánla szónok a' repeal barátinak a' dohány-
füsttől tartózkodást, nehogy ő fels. füle sérüljenek,
mert a' ministerektől sok kitélik. Azonban reményli:
hogy a' ministerek hon Angliában maradandnak; mi-
ért is jöne Irlandba J. Graham a' pecséttörő, ki őt
(O'Connell) és társait eltévedt összeesküvőknek
bélyegző? mert ha elő: bizonyosan minden szög-
letből fülebe sziszegi a' nép e' szavakat: „pfuj! te
megvesztegetett levél-kém!“ A' heti repeal-jövede-
lem 478 ft st. volt.

Franciaország.

Mart. 13án a' párii ülésben folyamodványok
nyújtattak be a' halálos büntetés megszüntetését ké-
relmezőleg, 's a' páriadalok ellen szabályszerű
törvények alkotását sürgetőleg. Mindkét rendbeli fo-
lyamodványt mellőzve a' ház napi rendre tért által 's
az 1842ki status-számadások felett Dubouchage ag-
godalmát jelenté ki azon körülmény miatt, hogy a'
kiadások növekedésével az adó folyton nagyobbítat-
tik. Ugyanez alkalommal szóba hozatott az algieri
kikötő-építés is, mellyre a' hadminister megnyugtá-
tolog válaszolt. A' követkamrában a' választóknak
politikai lakásukról indítvány tárgyalatott, mert a'
törvény megengedi a' választóknak más kerüle-
tekbe is beírathatni magokat, 's innen van a' lak két-
féle elnevezetése: politikai és valódi; e' t. javaslat,
melly szerint a' választó polgár azon kerületbe,
mellybe magát átíratni akarja, legalább 25 frank e-
gyenes adót fizessen, 209 szóval 126 ellen elfogad-
tatott. — Több orvos folyamodott a' kamránál, hogy
ezentul egészségi tekintetből Párisban a' holt tete-
k ne temetessenek földbe, hanem elhnytok u-
tán 24 óra múlva égettessenek hamuvá; 's ezentul
egy községnek se engedtessek meg lakházaitól
1/2 kil. távolságnál közelebb sírkertet állíthatni. —
Thiers történeti munkájának első kiadása a' császár-

ságról 10 ezer példányban a könyv megjelent első napján mind elkelt; s a Constitutionell szerint az új kiadásra már is 6000 péld. megrendelés van. (Itt már nemcsak dicsőséges de hasznos is írónak lenni!)

Olaszország.

Nápoly febr. 22. A nápolyi legidősb férfiak sem emlékeznek az olasz ég alatt a mostanihoz hasonló télre. Egy éjszak-keleti szél oly hideg légváltást okozott, hogy a hőmérő 30ra esett a 0 alul, mindenfelül a ház ereszekben s kutakon vastag jégcsapok közt süvöltöz el az éjszakai szél. — Vezuv nagy tölesérén kitolakodott gomoly annyira nőtt, hogy már Napolyból is látható; a nagyszerű kirontás, melly már is sok külföldi magas vendéget edesgete a városba, nem sokára a földi látványok legrettentőbbik szépségét mutató. — Az olasz lapok több üstökös rendkívüli feltűnését jelentik, melyeket azonban Berlinben Darrest már előbb előbb pillantott meg s fedezett föl mint az olaszok.

A pápai birodalom kormánya megvevé Leuchtenberg hg jószágát 3,850,000 scudin; ezen vételösszeget a kormány alpari status kötelezvényekben adja át a hgnek. Torlonia hg és b. Rothschild ezen kötelezvényeket átvevők, s a herczeg ügyvivőjének szintannyi értékű váltókkal szolgálnak a parisi és londoni börzéhez. — Mart. Skán nyaktiló (guilotine) által végeztetett ki egy gyilkos, kinek büntetés-súlyosbitásul elűtött feje egy órai közlávány-

ra tétetett ki rettentő példaul. A kivégzésre rendkívüli népsokaság tolongott össze, s a borzasztó műtételen a borzadály jelei kevés arczon valának láthatók, sőt a tömeg közt zsebelések is történtek. Ujabb tanujelül, hogy a halálos büntetés a kivánt ezélhoz nem vezet. — Rómában a közmelegkedést szüle a francia kormány azon tette, melly szerint a képviselőjeül Rossit nevezte ki, azon Rossit, ki mult évben Bolognában professor volt, s kit onnan szabad szellemü leczkíji miatt a pápai kormány elutasított; sokan e változást a schweizi jezuita-ügy követkevényének tartják; sőt hiteles állású férfiak szerint Guizot Aberdeen gróftól felszólítja egy a schweizi zavarokat illető tanácskozányt tartás iránt Párizsban. Aberdeen erre határozatlanul felelt s nem tart tanácsosnak bárminő idegen álladalom belügyeibe avatkozni; ha azonban a mind fenyegetőbbé válható schweizi körülmények hasonló tanácskozányt követelnének, akkor ennek helye ül nem Párist, hanem Londont jelölje ki. Sardinia a schweizi határokat órvonallal készül elzárni. Több ausztriai hadosztály Tyrolon keresztül már utban van e végett Schweiz felé.

Külföldi elegy.

Kairóból Jan. 21-éről az ismeretes francia utazó d'Abadie Antal nagy örömmel írja, hogy ő Nil folyónak forrását Gmura tartományban fölfedezé.

Aposeni hetedik országgyűlés február 9-én

Beurmann királyi biztos által megnyitott, melly alkalommal megnyitó-beszéd a Rendeket a kormányynali egyetértésre hitta föl.

Nápoly febr. 8. Többet azok közül, kik magokat azon zavarba keverték, melly nem rég fedezett föl Nápolyban, — elítéltek. Halálos ítéletet a vádlottak közül senki sem kapott, de 30 évig tartó gályarabságot igen! — Az olasz kikötőkben uralkodó szélvész tetemes károkat okoztak; a római partokhoz közel több kisebb hajó súlyedett el. Hasonló hírek érkeznek a syciliani kikötőkül. Olaszország nem csak magasabb, de kisebb hegyei is mind hóval fedetvék.

Kaukasusban a beállott tél a két ellentábor hadi működéseit kissé megpihenteté. Samil sziklavárába vonult, honnét a legerélyesb rendelkezéseket teszi a kiderülendő tavaszon tönkre veretésökül az oroszoknak. Az angol Times szerint Oroszország a végesapást kikerülendő Aureb tábornokot Samilhoz küldé, hogy ezzel egy kötéendő béke felől alkudozásba bocsátkozzék, de Samil válaszul kardjára mutatott.

Augsburg febr. 22. Egy fiatal pár ifju és leány, mivel összeköttetéseket a szülék ellenzék, — kölcsönös megegyezésre eltökélt szándokból egymást kivégezék. A fiu t. i. először a leányt lőtte agyon, azután magát durrantá föbe.

26dik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1845.

Övös. A pesti Hirlap 434. sz. jegyzett hasábjának utolsó lapján, melly febr 27-én 1845. kelt, de más ujságokban is foglaltatik ezen jószág-eladási hirdetés:

„Néhai nmélt. özv. Schnellernő született Daróczy Anna asszonyság örökösét illető, köv. javak szabad kézből örök áron eladó.”

„Csak a c) alattira teszi ovását alulírott: „c) Szinte tolnamegyei udi és borjádi pusztákban 600 holdnyi uribirtok szükséges gazdasági épületekkel.”

Ezen kitétel nem áll, míg az elhunyt asszonyságnak örökösai ezen részjószág iránt, mellynek csak egy hamada illeti örökségkép az örökösöket, az alulírott óvás-tevővel meg nem egyeznek. Kelt Pécsen, martius 14 1845. Daróczy Zalmond mint Daróczy József örökösé s többi testvéreinek teljes hatalma biztosá.

1—4 Ház-árverés. Sz. k. Buda fővárosában főútczában a Dunasoron 58 k sz. alatti az új hidtól második, jó anyagokból épített áthalház, mellyért már 49 500 f. v. p. ajánlatot, az örökösök kívánságára 1845. aprilis 10-ik napján a városi telekhivatalban utóljára fog árvereztetni, azon megjegyzéssel, hogy a vételösszeg egy része az illető árvák teljességükéig száztól hat kamat mellett a házon maradhat.

A cs. k. szabadítékos duna-gőzhajózási első társaság t. cz. részvényeseinek

idei közgyűlése

f. 1845-iki april hava 9-ken délelőtti 8 1/2 órakor veszi kezdetét Bécsben „unter den Tuchlauben“ név alatt ismert 558 k számú házban; a hangászegyleti teremben cs. k. udvari biztos ur jelenlétében.

A szavazattal bíró t. cz. részvényesek belépti jegyeiket — mint szinte a kintűzött gyűlési tárgyak sorát april 5-keitől kezdve átvehetik Bécsben a társaság középponti hivatalában; Bauernmarkt 582 szám alatti házban. 2—3

Duna-gőzhajózás.

A cs. kir. szabadítékos duna-gőzhajózási társaság igazgatósága listeztetel jelentia t. cz. közönségnek, hogy az utazást illető személy- és teher-árvokat Bécsben (Bauernmarkt nro 582.) a társaság középponti hivatalszobáiban martius 9-étől kezdve ingyen kaphatók, egyzersmind figyelmzettetni bátor az iránt, miszerint a közlekedési forgalom mindkét ágát illetőleg tetemes árcsökkenések történtek a jelen gőzhajózási szakra nézve, ugyanis:

Table with 3 columns: Destination, Price per ft., and Price per frt. Rows include Lincztől Bécsig, Bécsből Pestig, Bécsből Zimonyig, Galaczig, and Konstantinápolyig.

Áruterhek bécsi mázsájától fiztetetik: Lincz és Bécs közt 1 fr. helyett 50 kr, Bécs és Pest közt 1 fr. 6 kr — 54 —, Giurgevo közt 3 — 2 fr. 40 —, Konstantinápoly közt 4 — 30, 3 —

Ezenfölül közönséges teherczikkék s a hazai nyers terrek különös kedvezésben részesülnek a Bécs, Pest, Zimony és Drenkova közti szállításkor. Azokra nézve, kiknél fő szempont a szállítás gyors eszközlése, különös árrovat állapított meg, úgy hogy a szállítási idő kikötése mellett a meghatározott rendes ár helyett fiztetetik

Bécsből Pestig 1 ft 15 kr, Zimonyig 2 „ 30 kr.

Illy czélszerű rendelkezések s illetőleg árcsökkenés által mind a közlekedés iránti méltányos követeléseket kielégíthetni, mind általjában a forgalom élénkítését tetemesen előmozdítani hiszi az illető hajózási igazgatóság.

Mihelyt az időjárás engedi, következő renndel fog a gőzhajózás megindíttatni; Bécs és Lincz közt april végeig minden másod nap; május elsejétől mindennap. Bécs és Pest közt naponként egy; ezenfölül Bécs és Pozsony közt mindennap egy.

Pest és Zimony közt hetenként kétszer fordult meg a gőzös; az idén minden héten négyszer fog megfordulni. Örömmel jelenti továbbá az igazgatóság, hogy a régóta ohajtvá várt közvetlen és rendszerinti közlekedés gőzhajók által Orsova és Drenkova közt az

idén csakugyan megkezdetik, mi által az ezveők segítségével eszközöltetni szokott kellemetlen szállítás a mondott vonalra nézve ezenel megszűnik.

Az ujdun épült „Szechenyi“ gőzös (100 ló erejű) pályáját ugyancsak a mondott terhes vonalon kezdendi meg, s pedig olly módon, mihez képest Hetenként kétszer indul Zimonyból Orsovára, s innét vissza, mi által reménylhetni, hogy kivánt siker esetére az utazók s áruterhek szállítása szakadatlanul fog folytatatni.

A Duna alsó felét Orsovától Konstantinápolyig illetőleg változás nem történik az előbbi évek folytán fónállott hajózási rendre nézve; ugyanis hetenként egyszer induland gőzös Orsovából Konstantinápolyba, mi által ez utóbbi hely és Bécs között fen fog tartatni a közlekedés.

A dunagőzhajózási társaság eladta ugyan tengeri gőzöseit az ausztriai „Lloyd“ nevű társaságnak; azonban ez által az eddig fónállott összeköttetés a duna gőzhajózási társaság s a levantei hajózás közt változást nem szenved, mivel a két társaság abban egyezett meg, hogy mindkét fél hajóji Galaczban szoroson egymáshoz csatlakozzanak.

Mult évben nehezteles vala hallható arra nézve, miszerint az aldunai gőzhajózás a havasalföldi részekben nem különité el vontató hajóit a pusztán szállítóktól; ez úgy akként van most elintézve, minélfogvást az érintett vonalon egy külön vontató (remorqueur) fog alkalmazozni.

Meg levén győződve a társaság, miként a Dunába ömlő főbb folyamoknak gőzhajókkal ellátatása a pest-bécsi közlekedést nagy mértékben fogna élénkíteni; erre nézve mindenekelőtt a meglevő vontatók számát kívánta ujjakkal szaporítani. Két illy vontató (mindenik 160 lóerejű) mindjárt tavasszal kezdi meg pályáját a feldunai vonalon; egy harmadik pedig — 200 lóerejű — a linczi vonalra levén száma most van készülöben. Végül még e hó folytatában megkezdetik a „Tiszai gőzhajózás“ is; t. i. egy utazó s t. b. szállító-hajó fogja eszközlenni a közlekedést Szeged és Ujvidék közt; nihez nem sokára egy vontató is járuland.

NB. Gőzhajói árrovatokat ingyen kaphatni Pesten is a társaság hivatalszobáiban.

1—3 Versenyési hirdetés. A n. m. k. helytartó-tanács 1845-ik évi martzius 11-én kelt, 9,414. szám alatti kegyes rendelete következtében ezenel közhírré tétetik, hogy ó cs. s apost. kir. felsége által a magyar kir. tudományos egyetemnél a gyakorlati mértan, és víz-építészeti tanítója mellé, egy 300 pengő forint fizetéssel ellátott segédi állomás létrehozása, azon megjegyzéssel legkegyelmesebben rendeltetett meg, miszerint az említett állomásra kinevezendő egyed e mineműségbeni alkalmazását, mint a többi egyetemnél segédek, csak két évig bírassza.

Ezen állomás elnyerhetése végett az illető folyamodók követező feltételekre figyelmzettetnek:

1. A magyar nyelvbeni tökéletes jártasság és előadási tehetségben kívül a kiszabott mérnöki tudományokból kiállott szoros vizsgálatokat tanusító oklevéllel birjanak.

2. A mérnöki műszerekkel u. m. theodolittel, tükör- s lejtmérővel ügyesen banni tudjanak, valamint az építészeti tervezésébeni ügyességök kintüntetésül is az út-, hid-, víz-, és malomépítészettől, tetszés szerint választva, egy az illető rajzokkal, előmértékkel s költségvetéssel ellátott tervet mutassanak be.

3. A folyamodások, mellyekben a religio. kor, és lakhely kimutatandók, a bölcsészeti-kar igazgatóságánál folyó 1845 évi majus tizenötödikegi mulhatlanul nyújtassanak be, melly napon a folyamodók a térkép, projectionalis és kézműtani rajzban teendő próbáikat szokott felügyelés alatt készítendik. Kelt Pesten mart. 25-én 1845. A bölcsészeti igazgatóság által. Szoblahói Palma Elek a pesti kir. tud. egyetem tanácsjegyzője.

Gabonár váltó garasban, Pesten pesti, egybeült poz. meről érte.

Table with 4 columns: Location, Date, Price per ft., Price per frt. Rows include Pesten, Szegeden, Pécsen, Győrött, N. Szombatban, Mosonyban, Pozsonyban, and Miskolczon.

Statuspapir és részvény-árkelet. Bécs martzius 27-ken pengő pénzben

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include bankrészvény, 1834-ki 500 p. frtos kölesön, 1839-ki 250 p. frt., Eszterházy 50 fr. sorskötel., cs. kir. aranyagio 100-tul.